

Verslag vergadering raadsronde Raadzaal d.d. 4 december 2018

Verslag: de heer Van Vlodrop

Zonneweide Lanakerveld

Aanwezig:

Voorzitter: de heer Severijns
College: wethouder Krabbendam
Griffie: de heer Cobben

Fractiewoordvoerders: Politsch (D66), Pulles (SP), Verkoijen (VVD), Geurts (Partij voor de Vrijheid), Frijns (Sociaal Actieve Burgerpartij), Brüll (CDA), Gunther (Groep Gunther), Adams (Maastricht: Open Eerlijk en Democratisch), Bronckers (50PLUS), Steijns (Seniorenpartij Maastricht), Fokke (PvdA), Nuyts (Liberale Partij Maastricht), Van der Gugten (GroenLinks), Smeets (Partij Veilig Maastricht).

Verder aanwezig: de heer Rompelberg (ambtenaar)

De **voorzitter** opent om 20.30 uur de vergadering. De raadsronde is een vervolg op de raadsronde van 27 november 2018. Daarin hebben de fracties in hun eerste termijn vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. De wethouder heeft daarop gereageerd.

Tweede termijn

D66 (Politsch) herhaalt dat zij achter de plannen van het college staat. Het is lastig om te kunnen voldoen aan de energie-opgave, maar met de realisatie van de zonneweide kan daarmee een goed begin worden gemaakt. Alle opties om te verduurzamen moeten worden benut. Daarom moet er ook meer worden ingezet op bewustwording bij inwoners. Zij moeten worden gestimuleerd om ook maatregelen te nemen. Spreekster roept tot slot op om mee te werken aan de wensen van omwonenden.

De **SP** (Pulles) sluit zich aan bij de bijdrage van D66.

De **VVD** (Verkoijen) herhaalt dat de bestemming van het perceel industrie is. Daarvan hoeft met deze plannen niet afgeweken te worden. De fractie vindt de invulling met een zonneweide zinvol gezien de opgaven op het gebied van klimaat.

De **PVV** (Geurts) vraagt de wethouder om een reactie op de bijdrage van de insprekers, onder andere over de grondwal.

SAB (Frijns) kan akkoord gaan met de aanleg van een zonneweide in dat gebied. Spreker snapt dat er sprake is van emoties, maar de gemeente moet ergens beginnen met de energietransitie. Hij roept daarom op tot een goede communicatie met alle inwoners over dit onderwerp.

Het **CDA** (Brüll) is voorstander van maatregelen op het gebied van de energietransitie zoals de realisatie van een zonneweide. De vragen van de fractie hierover zijn naar tevredenheid beantwoord.

Groep Gunther (Gunther) is niet tegen de aanleg, maar spreekt zijn zorgen uit over de grootte van de zonneweide. Spreker vraagt zich ook af of elektriciteitssystemen in Maastricht de hoeveelheid elektriciteit wel aankunnen. Hij vraagt verder aandacht voor zonnepanelen op openbare gebouwen (ook monumentale).

M:OED (Adams) betreurt dat veel alternatieven voor energieopwekking en energiebesparing nog niet worden benut. Spreker kondigt aan samen met partners alternatieven uit te werken.

M:OED is voorstander van de voortzetting en verdere verduurzaming van stadslandbouw voor de lokale markt. Het gebied heeft echter al sinds 2003 bedrijfsbestemming.

Inschrijvers moeten voldoen aan gunningscriteria: CO₂-reductie, grondopbrengst en participatiemogelijkheden. Om welke andere criteria het nog gaat en welke het zwaarste wegen, is nog niet duidelijk. De fractie vraagt in dit kader om volledige transparantie.

M:OED maakt zich zorgen over mogelijke grondspeculatie. Het is voor lokale ondernemers moeilijk om te concurreren met prijsvechters en buitenlandse speculatiecowboys. Hoe kan een dergelijke situatie worden voorkomen?

De fractie maakt zich ook zorgen over het ontbrekende draagvlak voor dit project. Ook is er sprake van veel negatieve media-aandacht. De maatregelen van het college zijn onvoldoende voor een breed draagvlak. Dat heeft mogelijk een afschrikkende werking op investeerders en ontwikkelaars, omdat zij voor een goede landschapsinpassing, als het minimaliseren van de horizonvervuiling en het beperken van de schade aan de landbouwgrond, moet samenwerken met omwonende boeren.

GroenLinks (Van der Gugten) is van mening dat M:OED met haar bijdrage de eerste termijn overdoet.

M:OED (Adams) bestrijdt dat. Spreker stelt nieuwe vraagstukken en overwegingen aan de orde. Spreker vraagt de wethouder hoe hij de raad hierbij gaat betrekken.

50PLUS (Bronckers) merkt op dat het gebied sinds 2003, ondanks de bestemming industrie, altijd landbouwgrond is geweest. Wellicht dat het besluit voor die bestemming destijds, opnieuw overwogen moet worden. 50PLUS is geen voorstander van de aanleg van een zonneweide op die plek. Spreker wil tot slot weten of er al gesprekken zijn geweest met investeerders.

SPM (Steijns) gaat akkoord met het voorliggende voorstel, omdat dat een van de mogelijkheden is om klimaatneutraliteit te realiseren. De wethouder heeft al gereageerd op mogelijke alternatieven als het plaatsen van zonnepanelen op gemeentelijk vastgoed. In 2020 wordt de zogenaamde salderingsregeling van kracht. Dat heeft gevolgen voor particulieren met zonnepanelen. Spreker vraagt om een reactie van de wethouder.

De **PvdA** (Fokke) vindt de beantwoording van haar vragen onder de maat. Op de vraag waarom het perceel in eigendom moet zijn van de gemeente wordt geantwoord: het moet eigendom zijn van de gemeente. Dat is in de rest van Nederland niet het geval. Spreekster geeft het voorbeeld van een particulier initiatief op dit gebied op een vuilnisbelt.

GroenLinks (Van der Gugten) merkt op dat deze vragen allemaal in de eerste termijn zijn gepasseerd en wil weten waarom de PvdA ze nu weer ter sprake brengt.

De **PvdA** (Fokke) herhaalt dat zij geen antwoord heeft gekregen op haar vragen. Zij hekelt verder de omgangsvormen aan het eind van de vorige vergadering en noemt ze onsmakelijk.

GroenLinks (Van der Gugten) herhaalt de woorden van de wethouder dat de gemeente, met grond in eigendom, meer handelingskracht heeft. Spreker legt uit dat de wethouder in de vorige vergadering slechts zijn termijn wilde afmaken. De term onsmakelijk is niet aan de orde.

De **PVV** (Geurts) vindt het een goed recht van een fractie om verdere verduidelijking te vragen over de beantwoording in de eerste termijn, temeer daar de openstaande vragen pas vlak voor de vergadering schriftelijk zijn beantwoord.

GroenLinks (Van der Gugten) herhaalt dat de wethouder de betreffende vraag al in de eerste termijn heeft beantwoord.

De **PvdA** (Fokke) had het netjes gevonden als deze vergadering niet al op 4 december was gepland, maar op 11 december 2018. Dan hadden de fracties zich veel beter kunnen voorbereiden. De PvdA is ook voor duurzaamheid, maar vraagt zich af waarom nu op deze plek een zonneweide moet worden aangelegd. Het is een uniek stukje Maastricht. De vraag is of de plannen het rechtvaardigen om deze plek aan te pakken. Spreekster wil in dat kader weten waarom de mening van EMEC (die zegt dat je ook op andere manieren de doelstelling kan halen) zoveel verschilt van die van het college. Zij vraagt zich af waarom er zoveel groen in deze stad moet worden opgeofferd en roept de (groen)wethouder op om te kijken naar mogelijke alternatieven die minstens hetzelfde effect hebben.

De **LPM** (Nuyts) hekelt de werkwijze waarbij de fracties te weinig tijd krijgen om de informatie, onder andere de beantwoording van de vragen in eerste termijn, tot zich te nemen. Spreekster vindt het

voorstel van de voorzitter voor een leespaauze van een kwartier niet voldoende. Zij is dan ook van mening dat de fracties er nu geen besluit over kunnen nemen.

De wethouder is niet ingegaan op opmerkingen over de landbouwgrond op die plek en over het Klimaatbesluit van Parijs. Nederland teert steeds meer in op de landbouw. Op dat gebied ontstaat steeds meer voortschrijdend inzicht. Waarom moet deze landbouwgrond en daarbij de boeren worden opgeofferd?

AMEC heeft uitgerekend dat het hele perceel slechts 2% tot 6% energie van de totale benodigde energie (zowel wat betreft gas als elektriciteit en zowel voor particulieren als bedrijven) in Maastricht kan leveren. De wethouder kan die 20% die hij noemt, niet waarmaken.

Is er slechts urgentie om de projectontwikkelaar binnen te halen of om een slag te maken in de energietransitie?

GroenLinks (Van der Gugten) antwoordt dat er haast is, omdat Nederland op het gebied van energietransitie in Europa het slechtste jongetje van de klas is. Nederland, dus ook Maastricht, moet stappen zetten.

De **PVV** (Geurts) vraagt zich af waarom GroenLinks nu weer heel Europa erbij betreft. Wellicht dat dan beter gesproken kan worden over een grensoverschrijdende zonnepanelenweide.

GroenLinks (Van der Gugten) benadrukt dat Maastricht een deel van Europa is. Spreker is blij met het idee van de PVV voor een internationale zonnepanelenweide.

De **LPM** (Nuyts) blijft vraagtekens zetten bij de waarde van het percentage van 20% van de energiebehoefte van Maastricht dat de wethouder noemt. Hij houdt daarbij geen rekening met de energiebehoefte van bedrijven en de energie die opgewekt wordt met gas.

Het gaat om een uniek gebied. Boeren zijn afhankelijk van deze landbouwgrond. Het is het bij een opbrengst van 2% tot 6% van de energiebehoefte niet waard om deze grond op te offeren. Nogmaals, AMEC geeft tal van mogelijke alternatieven voor energieopwekking en -besparing.

GroenLinks (Van der Gugten) vindt dat ook deze zaken al in de eerste termijn zijn besproken en afgetikt.

De **LPM** (Nuyts) gaat niet meer reageren op dergelijke opmerkingen. Spreekster is van mening dat met de aanleg van de zonneweide geen grote slagen worden gemaakt voor de energietransitie. Het is de opoffering van dat terrein niet waard. Zij is het ook niet eens met de urgentie van deze plannen. Dan had de wethouder al veel eerder kunnen spreken met de eigenaren van het Zinkwitterrein en het Tregaterrein. Voor de LPM zijn de plannen voor Lanakerveld symboolpolitiek. Er zijn al veel eerder kansen geweest om te werken aan de energietransitie.

De wethouder geeft aan dat er geen MER-procedure nodig is. Spreekster vraagt om uitleg. Verder is er onvoldoende draagvlak onder de burgers. Er is sprake van veel weerstand. Zij roept de wethouder op om daar daadwerkelijk iets mee te doen. Zij vindt dat het een gebrek van de (GroenLinks-)wethouder is dat hij zo weinig binding heeft met de bevolking en met de natuur. Zij kondigt een motie aan voor de realisatie van de aardwal en ziet uit naar een reactie van de wethouder, waaruit zal blijken hoeveel gevoel deze heeft voor de mening van de bevolking.

PVM (Smeets) is niet blij met de plannen. Spreker is wel blij met de grote aandacht op de publieke tribune, met de moeite die mensen nemen om hiernaartoe te komen. Het is alleen jammer dat er niet naar hen wordt geluisterd.

GroenLinks (Van der Gugten) herhaalt dat Nederland het slechtste jongetje van de klas is op het gebied van klimaatneutraliteit. Spreker begrijpt dat de plannen voor de omwonenden ingrijpend zijn, maar vindt ze toch evenwichtig. Qua landschap wordt gedaan wat nodig is.

GroenLinks wil tempo maken met alternatieve energiewinning in de stad. Daarbij moeten mensen de kans krijgen om te participeren en moet er zoveel mogelijk draagkracht worden verworven. Dat laatste is mogelijk door te benadrukken dat de inwoners niet meer afhankelijk zijn van vervuilende energiebronnen. GroenLinks is dan ook voorstander van de voorliggende plannen.

M:OED (Adams) merkt op dat een groot deel van de opbrengst naar buitenlandse investeerders gaat.

GroenLinks (Van der Gugten) deelt mee dat in de plannen ruimte is voor coöperatieve constructies. Het is verder niet abnormaal in Nederland dat er een beroep wordt gedaan op particuliere investeerders. Spreker benadrukt dat het plan belangrijk is voor de hele stad. Er is veel aandacht voor de landschappelijke inpassing. Hij is dan ook van mening dat er draagvlak voor is onder de Maastrichtse bevolking en in de politiek van Maastricht.

PVM (Smeets) wil weten waaruit het draagvlak onder de Maastrichtse bevolking blijkt.

GroenLinks (Van der Gugten) benadrukt dat er voorstanders zijn van de plannen. Die zitten echter niet op de publieke turbine. Hij is van mening dat ook in Maastricht een toenemend aantal mensen zich realiseert dat er echt stappen gezet moeten worden.

De **LPM** (Nuyts) concludeert daaruit dat er geen stadsrondes meer nodig zijn. Spreekster wil weten waarom GroenLinks, al sinds 2002 in de coalitie, al die jaren niets op dit gebied gedaan heeft.

GroenLinks (Van der Gugten) benadrukt dat GroenLinks in die periode vele initiatieven heeft genomen. Die waren in de eerste jaren volstrekt kansloos, maar gaandeweg ontstond er draagvlak voor. De stad kleurt steeds groener en duurzamer.

M:OED (Adams) merkt op dat uit een klein onderzoek van GroenLinks onder de omwonenden blijkt dat een grote meerderheid geen voorstander is van deze plannen.

GroenLinks (Van der Gugten) merkt op dat ook de komst van asielzoekers in eerste instantie stuitte op veel verzet.

De **voorzitter** vraagt ook de heer Van der Gugten om zich te beperken tot het onderwerp.

De **PVV** (Geurts) vindt het, naast duurzaamheid, ook belangrijk om waardevolle cultuurgrond in stand te houden. Dat is wellicht belangrijker voor de stad.

GroenLinks (Van der Gugten) merkt op dat in het Maasdal alle grond goede landbouwgrond is. Ook daarop hebben zich stedelijke functies ontwikkeld.

De **LPM** (Nuyts) vindt dat GroenLinks de schijn wekt minder op te hebben met landbouwgrond en met de natuur. Waar is het groene hart van die partij?

GroenLinks (Van der Gugten) antwoordt dat GroenLinks in deze stad doet wat ze kan om ook op het gebied van klimaatneutraliteit resultaten te behalen met een zorgvuldige analyse van de mogelijkheden.

50PLUS (Bronckers) zet vraagtekens bij die zorgvuldige analyse; spreker vindt dat er, gezien de in de eerste termijn getoonde overzichten, slechts sprake is van het afpellen van de mogelijkheden.

GroenLinks (Van der Gugten) beaamt dat het gaat om afpelkaartjes. Daaruit blijkt dat er in de gemeente slechts een terrein is waar snel een grote slag gemaakt kan worden.

De **PVV** (Geurts) vindt dat niet alle keuzes grondig zijn onderzocht.

Wethouder **Krabbendam** gaat in op de vraag van de PVV over de inspraak. Hij begrijpt dat de plannen betrokkenen zeer na aan het hart gaan, omdat zij niet bijdragen aan hun persoonlijk belang. Hij heeft er ook veel respect voor dat deze mensen hier hun belangen onder de aandacht brengen. Besluiten kennen echter niet slechts winnaars, maar niet kiezen betekent: niets doen aan klimaatverandering. Iedereen, burgers, bedrijven en overheden, moet verantwoordelijkheid nemen en actie ondernemen, want anders zijn er slechts verliezers. Deze generatie is de laatste die daar iets aan kan doen.

PVM (Smeets) proeft uit het verhaal van de wethouder dat het hem niet uitmaakt wat de insprekers in de afgelopen periode hebben ingebracht. Is hun waarde nul geweest?

Wethouder **Krabbendam** bestrijdt dat, maar luisteren naar inspraak betekent niet een-op-een doen wat gevraagd wordt. De belangen zijn tegenstrijdig. Dat vergt een moeilijke afweging. Die moet naar eer en geweten worden gemaakt. Opmerkingen over bijvoorbeeld de inpassing hebben al geleid tot aanpassingen.

De **PvdA** (Fokke) is van mening dat iedereen zich zorgen maakt over de toekomst, maar burgers worden pissig als er nog alternatieven zijn. AMEC toont aan dat langs een andere weg, hetzelfde bereikt kan worden. Waarom houdt de wethouder dan vast aan Lanakerveld?

Wethouder **Krabbendam** herhaalt dat alle mogelijkheden moeten worden aangewend, het is geen kwestie van of-of, maar van en-en.

Het budget van de gemeente Maastricht voor duurzaamheid bedraagt ongeveer 4 miljoen euro. Daarmee kun je op 10.000 (particuliere) daken zonnepanelen leggen. De realisatie van deze zonneweide kost de gemeente geen geld. Het levert zelfs geld op.

M:OED (Adams) merkt op dat de gemeente ook een faciliterende rol kan spelen voor particulieren. Bovendien is bij plaatsing van zonnepanelen op particuliere taken automatisch sprake van participatie.

De **PvdA** (Fokke) beaamt dat er op het gebied van duurzaamheid nog veel gedaan moet worden, maar benadrukt dat GroenLinks al sinds 2002 in de coalitie zit. Spreekster concludeert dat de fractie in de afgelopen periode forse steken heeft laten vallen. Zo had GroenLinks meer geld voor dit speerpunt kunnen reserveren. Met deze plannen wil GroenLinks snel scoren, maar je kunt ook - zonder landbouwgrond op te offeren - veel andere dingen doen. Als dat meer tijd kost, dan had GroenLinks in de afgelopen periode zelf meer meters moeten maken. Spreekster roept op om creatief te zijn en op andere plekken, onder andere op de vuilnisbelt, in de Beatrixhaven en in Randwijck (op parkeergarages), zonnepanelen te leggen. Het is te gemakkelijk om nu te zeggen dat tegenstanders van de zonneweide in Lanakerveld tegen duurzaamheid zijn.

GroenLinks (Van der Gugten) ziet in de toekomst graag de steun van de PvdA tegemoet voor allerlei andere projecten op dit gebied.

De **PvdA** (Fokke) gaat uit van medewerking van GroenLinks voor het tegengaan van vrachtverkeer en bijvoorbeeld het afbouwen van het aantal parkeerplaatsen in het centrum (in verband met de luchtkwaliteit in de stad), want 'gezondheid raakt ons allemaal'. GroenLinks zegt echter slechts dat parkeerplekken geld opbrengen.

De **SP** (Pulles) vindt de aanval op GroenLinks dat zij in het verleden te weinig gedaan heeft, laf en laaghartig. Het beleid in de afgelopen jaren is een verantwoordelijkheid van de hele raad. Spreker vindt dat de tijd om alternatieven te onderzoeken, voorbij is.

De **PvdA** (Fokke) beaamt dat het uur U al is aangebroken. Spreekster hoopt dat GroenLinks in de toekomst, in tegenstelling tot eerder, voorstellen op het gebied van duurzaamheid (energietransitie, maar ook op het gebied van luchtkwaliteit) van de PvdA wel steunt. De PvdA blijft tegenstander van de aanleg van de zonneweide in dit landbouwgebied. Spreekster merkt daarbij op dat ook iedereen blij is dat het ENCI-gebied weer natuurgebied wordt.

De **LPM** (Nuyts) kan zich slechts het voorstel van GroenLinks voor een autoloze zondag herinneren als voorbeeld van een voorstel op het gebied van duurzaamheid. Spreekster concludeert dat de wethouder geen oor heeft voor alternatieven die veel meer winst opleveren.

Zij vindt de verwijten aan de tegenstanders niet terecht. De wethouder presenteert onjuiste cijfers over de opbrengst van de zonneweide.

M:OED (Adams) is er ook voorstander van om alle mogelijkheden aan te grijpen en roept op om mogelijkheden in de stad te benutten en de landbouw in Lanakerveld te verduurzamen. De gewassen nemen veel CO₂ op.

Wethouder **Krabbendam** deelt mee dat de vragen en opmerkingen van Groep Gunther grotendeels al in de eerste termijn zijn behandeld. Verder is een aantal vragen gesteld over de aanbesteding. In het

voorstel is een aantal criteria en randvoorwaarden opgenomen. Het gaat dan om participatiemogelijkheden, de verlaging van de CO₂-uitstoot, landschappelijke inpassing, een haalbare businesscase en de hoogte van de canon. Daarnaast gaat het om algemene criteria als aantoonbare ervaring, zekerheid met betrekking tot de financiering en social return. Die criteria worden samen met ECN-TNO aangescherpt op basis van landelijke ervaringen.

Landschappelijk moeten de plannen invulling geven aan de Landschapsvisie Lanakerveld. Voor participatie zijn drie modellen ontwikkeld. Aanvullingen leveren pluspunten op. ECN-TNO toetst de CO₂-reductie.

De wethouder geeft vervolgens inzage in de procedure van de aanbesteding.

De vraag over grondspeculatie is schriftelijk beantwoord. De wethouder benadrukt dat inspraak serieus is genomen, maar weet ook dat er nooit 100% draagvlak kan worden bereikt.

M:OED (Adams) herhaalt haar vraag of het gebrek aan draagvlak niet potentiële ontwikkelaars afschrikt.

Wethouder **Krabbendam** merkt op dat participatie is opgenomen in de criteria. Hij weet dat meedoen (en wellicht mee investeren) tot meer draagvlak leidt. De vragen van de PvdA en de vraag over de kabel onder de Maas zijn al beantwoord.

De **PvdA** (Fokke) merkt op dat Geonius in opdracht van de gemeente onderzoek doet in Lanakerveld. Dat bedrijf geeft op haar website aan dat er maar 60.000 panelen komen, terwijl de wethouder spreekt van 100.000 panelen.

Wethouder **Krabbendam** kent die website niet. Het aantal van 60.000 slaat op de zuidopstelling, maar als je kiest voor een oost-westopstelling kun je fors meer panelen kwijt.

Ook de vragen van de LPM van PVM zijn niet nieuw. Spreker bestrijdt de stelling van de PVM dat er niet naar de burgers wordt geluisterd.

M:OED heeft gevraagd naar transparantie. De wethouder benadrukt dat het gaat om een (openbare) Europese aanbesteding. Hij zegt toe stukken zodra dat mogelijk is, beschikbaar te stellen.

50PLUS (Bronckers) herhaalt haar vragen over mogelijk voortschrijdend inzicht bij het besluit in 2003 om het terrein de bestemming bedrijventerrein te geven, of er al met investeerders is gesproken (en of daarvan notulen zijn gemaakt).

Wethouder **Krabbendam** herhaalt dat deze laatste vraag schriftelijk is beantwoord. Hij benadrukt dat het niet mogelijk is om van alle gesprekken notulen te maken. Bovendien wordt er vaak vertrouwelijk over gesproken en mag in het kader van de AVG niet alles met iedereen gedeeld worden.

De **LPM** (Nuyts) wil weten of de verwijderingskosten straks ook voor rekening komen van de projectontwikkelaar en of dit wordt opgenomen in de aanbesteding.

Wethouder **Krabbendam** deelt mee dat ook die vraag schriftelijk is beantwoord. Hij deelt mee dat in het pachtcontract is opgenomen dat de grond schoon moet worden opgeleverd. Hij beaamt, naar aanleiding van de opmerking van de LPM hierover, dat het altijd mogelijk is dat een projectontwikkelaar failliet gaat.

M:OED (Adams) vraagt de wethouder om, als de raad daartoe besluit, het aanbestedingsdocument met de raad te bespreken.

De **voorzitter** merkt op dat de raad slechts kaders stelt en achteraf controleert.

Wethouder **Krabbendam** is het daarmee eens. Hij zegt wel toe het aanbestedingsdocument aan de raad beschikbaar te stellen.

De **voorzitter** vraagt de fracties of het voorstel gereed is voor besluitvorming in de raad van 11 december 2018.

Voor D66 (Politsch), de SP (Pulles), de VVD (Verkoijen), de PVV (Geurts), SAB (Frijns), het CDA (Brüll), Groep Gunther (Gunther), SAB (Frijns), de PvdA (Fokke), de LPM (Nuyts), PVM (Smeets), 50PLUS

(Bronckers) en GroenLinks (Van der Gugten) is het voorstel rijp voor behandeling in de raadsvergadering.

M:OED (Adams) kondigt fractieberaad aan.

De **voorzitter** sluit de bespreking om 22.00 uur.